

Náhrada škody – okolnosti vylučující protiprávnost, kauzalita, odpovědnost za pomocníka

Teoretické otázky

1. Vysvětlete teorii podmínky.
2. Vysvětlete vztah kategorií kauzality a přičitatelnosti.
3. Co je to tzv. psychická kauzalita a jaké typové skupiny případů do ní řadíme?
4. Jaký je rozdíl mezi souběžnou (konkurující) a kumulativní kauzalitou?
5. Teorie ztráty šance.
6. Definujte osobní, věcný a modální ochranný rozsah normy.
7. Co je to nexus protiprávnosti. Uveďte příklad, kdy chybí.
8. Co je to adekvátnost příčinné souvislosti?
9. Co je to konkrétní povinnost opatrnosti? Uveďte příklad.
10. Co je to subjektivní zavinění a existuje v českém soukromém právu?
11. Co je to objektivizované zavinění a existuje v českém soukromém právu?
12. Co je to hrubá nedbalost?
13. Co je to tzv. princip rovného přístupu při posuzování spoluúčasti poškozeného?
14. Z čeho lze dovodit, zda je smluvní odpovědnost koncipována jako subjektivní nebo objektivní?
15. Co jsou to tzv. vedlejší smluvní povinnosti?

Posuďte následující příklady

1. Adam měl psa Rexe (německý vlčák), kterého poštvál na svého nepřítele Petra. Aby se Petr psovi ubránil, musel vzít deštník patřící Jiřímu a začal jím Rexe odhánět. Rex utrpěl řadu zranění, avšak Petr se zachránil. Jiřího deštník byl zničen. Posuďte nároky zúčastněných osob.
Varianta: Adam na Petra psa nepoštvál.
2. Petr hází na Martina kameny, vždy však mine. Martin za účelem vlastní obrany po něm též hodil kámen, tentokrát však trefil. Odpovídá Martin za újmu, kterou Petrovi způsobil? Petr se hájí kromě jiného tím, že sám Martinovi nic neudělal.
3. František byl zastupitel obce. Na květnovém zasedání zastupitelstva se projednávalo vypovězení dosavadní smlouvy o provozu koupaliště a schválení smlouvy s novým provozovatelem, švagrem starosty. Usnesení byla přijata většinou 10 hlasů z 15. Pro hlasovali všichni členové vládnoucí koalice, vč. Františka. V následných komunálních volbách získala většinu v zastupitelstvu dosavadní opozice. Jelikož byla smlouva s novým provozovatelem pro obec značně nevýhodná, nový starosta se rozhodl, že bude po členech zastupitelstva, kteří pro ně hlasovali, požadovat náhradu škody. František se bránil tím, že pro usnesení hlasoval jen proto, aby netrhal partu s koaličními partnery, a že usnesení by byla schválena i bez jeho hlasu. Uspěje František se svou obranou?
4. Jaroslav si chtěl udělat zásobu dříví na zimu, a proto se na místním závodě Lesů ČR dohodl na tom, že si svépomocí odtěží označené stromy. Samovýroba dříví je náročná práce, a tak si Jaroslav potřeboval udělat přestávku. Zapálil si přitom cigaretu a nedopalek ledabyle odhodil do podrostu. Ve stejnou dobu si parta kluků nedaleko rozdělala oheň a opekla si špekáčky. Les do rána zachvátil požár, který se následně rozšířil na plochu 10 ha. Ze zprávy hasičů vyplynulo, že požár měl dvě na sobě nezávisle

vzniklá ohniska, přičemž každé z nich bylo dostatečně silné, aby způsobilo rozšíření požáru do postižené oblasti. Posuďte z hlediska kauzality.

5. Dvěma agentům GRU (ruská vojenská zpravodajská služba) došla trpělivost s neúspěchem Ruska v tzv. speciální vojenské operaci (válka na Ukrajině). Nezávisle na sobě dospěli k závěru, že je třeba vyslat jasný signál, že je potřeba změnit způsob vedení bojů, a rozhodli se podat jednomu z méně důležitých členů generálního štábu nízkou dávku jedu. Dost vysokou na to, aby mu způsobila křeče a nevolnost, ale ne tak vysokou, aby jej usmrtila. Vybraná oběť však k nevíře obou agentů zemřela. Následně se zjistilo, že příčinou smrti bylo užití dvou toxických látek, jejichž účinky se ve vzájemné kombinaci násobí. Posuďte z hlediska kauzality. Posuďte otázku příčinné souvislosti podle českého práva.
6. Libor, Marek a Klára pojali obavu, že konflikt na Ukrajině přeroste ve střet NATO s Ruskem, a proto se rozhodli, že se naučí střílet z pušky. Každý si opatřil pušku a šli trénovat do nedalekého lesa. Při střelbě na terče se ozvalo pronikavé zaječení. Libor, Marek a Klára šli prozkoumat terén a našli pana Jaroslava s prostřeleným stehnem. Sami střelci nebyli schopni říct, čím rána pana Jaroslava zasáhla, a nepomohlo ani balistické zkoumání. Jak se má v této situaci posoudit odpovědnost za škodu?
7. Lence praskl vodovodní kohoutek, a proto si objednala instalatéra Josefa. Ten se dostavil, aby kohoutek opravil. Když jej utahoval, tak mu však praskl tzv. francouzský klíč, jeho část odletěla a rozbila Lenčino okno v ceně 3.000 Kč. Lenka požaduje po Josefovi náhradu. Ten se však brání, protože problém byl v pro něj nerozpoznatelné vadě francouzského klíče, sám žádnou chybu neudělal, škodu proto nezavinil. Má Lenka právo na náhradu? Neaplikujte § 2936.
8. Jaroslav se zavázal pro Františka provést výkopové práce. Ty pro něj prováděl jeho zaměstnanec Michal, který byl při bagrování neopatrný a poškodil lžící bagru Františkovo auto. Posuďte situaci.
Variace A: změnila by se situace, kdyby Michal nebyl zaměstnancem ale subdodavatelem?
Variace B: změnila by se situace, kdyby zaměstnanec Michal poškodil auto Františkova souseda Tomáše?
Variace C: změnila by se situace, kdyby subdodavatel Michal poškodil auto Františkova souseda Tomáše?
9. Plnoletý A jede na jízdním kole. Přitom jej vlastním zaviněním srazí B. A utrpí poranění hlavy, protože neměl cyklistickou přilbu. Je prokázáno, že kdyby ji měl, zranění by bylo jen velmi lehké. Má skutečnost, že A neměl přilbu, vliv na jeho nárok na náhradu újmy?
10. Rodiče vezou autem malého syna Jirku, avšak v autě jej nepřipoutají. Během cesty dojde ke srážce s Bohoušem, který nehodu zavinil. Jirka je zraněn; pokud by byl řádně připoután, jeho zranění by byla podstatně méně závažná. Má Jirka právo na náhradu škody vůči Bohoušovi?